

Kiasma

28–29 · 2005 vol. 8

Tulossa ARS 06
Kaupunki kuuluu kaikille
Kiertokoulu pääteopiskilla

Skeittauksen ja skeittaajien kanssa matkustelun ansiosta **Ed Templeton** on pysynyt tiukasti mukana nuorten elämässä. Koko taiteilijanuransa ajan Templetonin metodina on ollut dokumentoida kaikkea ympärillään tapahtuvaa valokuvan ja maalauksen avulla. "Skeittaajana vietän tietysti paljon aikaa pojankoltiaisten kanssa. He tuntevat minut ammattiskeittaajana, joten he päästävät minut maailmaansa."

Ed Templeton kuvaa amerikkalaisnuorten elämää

Ed Templetonin valokuvateokset liittyvät hänen skeittimatkoihinsa ja koko skeittauksen maailmaan. Hän kuvaa mm. skeittaajia, jotka ampuvat, tupakoivat, ottavat ensi askeleita seksin saralla ja kokeilevat huumeita. Templeton hyödyntää pökkari-kameraestetiikkaa, mutta kuvat nousevat tavallisen valokuvauksen yläpuolelle ja astuvat taiteen maailmaan.

Myös Templetonin skeittilautagrafiikka ja mainokset, joita hän tekee Toy Machine -yritykselleen, ovat paljon muuta kuin pelkkää tuotteen myymistä. Ne ovat samalla aaltopituudella skeittaajayhteisön kanssa ja kommentoivat kulutusyhteiskuntaa sekä mainonnan roolia ihmisten tasapäästämisessä.

NOPEAA ELÄMÄÄ

Templetonia on usein kutsuttu katutaiteilijaksi tai skeittilautataiteilijaksi, mutta hän ei ole koskaan käsitellyt teoksissaan nimenomaan skeittausta eikä hän koskaan ole harrastanut graffiteja. Taiteilija **Nan Goldinin** valokuvat läheisestä ystäväpiiristään ovat kuin ikkuna boheemin elämäntyyliin maailmaan, ja aivan samaan tapaan Templetonin kuvat skeittaajien elämästä

kertovat siitä laajemmasta todellisuudesta, jossa nykypäivän amerikkalaisnuori elää.

"Ennen kaikkea teokseni käsittelevät nuoruutta: nuorten, rahakkaiden ihmisten rankkaa, nopeaa elämää, täysi-ikäiseksi tuleamista, murrosikää, amerikkalaista lähiöelämää, ihmissuhteita, matkustelua... Skeittaaja ehkä saa niistä enemmän kuin tavallinen pulliainen. Haluan kuitenkin, että jokainen, joka kuviani katsoo, löytää niistä tarinan kotiin vietäväksi. Ulkopuolisen silmin näistä kuvista toivottavasti välittyy monitasoinen kuva siitä, mitä on olla nuori ja ihminen."

Templetonin valokuva **Arto Saaresta** tipu- tuksessa sydänleikkauksen jälkeen vain 17-vuotiaana on koskettava muotokuva nuoren elämän hauraudesta. Samalla se on valokuva skeittauksen huippuammattilaisesta. Kuva on intiimi tavalla, joka on harvinaista imagotietoisessa ammattiskeittaajien kuvauksessa.

SKEITTIKAUPASTA GALLERIAAN

Keskinäinen tuki on ollut vahvaa kansainvälisessä skeittimaailmassa. Skeittaajat kiinnostavat toistensa harrastukset

ja taide on kuulunut skeittauskulttuuriin alusta pitäen. Ed Templetonin taide alkoi saada tunnustusta skeittimaailman ulkopuolella hänen tutustuttuaan 1990-luvulla newyorkilaiseen kuraattoriin **Aaron Roseen**, Alleged Galleryn perustajaan. Vuonna 1999 italialainen keräilijä osti Templetonin kuvasarjan *Teenage Smokers* (Tupakoivat teinit) Alleged Galleryn näyttelystä. Myöhemmin keräilijä ilmoitti sarjan italialaiseen valokuvauskilpailuun, jossa se voitti ensimmäisen palkinnon. Tuomariston jäsenenä Milanossa istui **Jerome Sans**, pariisilaisen nykytaiteen museon Palais de Tokyon kuraattori. Pian kilpailuvoiton jälkeen Templeton kutsuttiin pitämään henkilökohtainen näyttely Palais de Tokyoon.

Laajentuva yleisö ei ole vaikuttanut Templetonin töihin tai hänen näyttelyidensä sisältöön. "Teen ihan samaa kuin ennenkin. Ainoa muutos oikeastaan on se, että isoihin paikkoihin voin tehdä isompia ja parempia töitä."

Isot paikat eivät ole vieneet Templetonia pois juuriltaan skeittimaailmasta. "Pidin juuri näyttelyn Vancouverissa **Rick McCrankin** Antisocial-skeittikaupassa.

En ikinä tahdo joutua siihen pisteeseen, etten pystyisi pitämään näyttelyä skeittikaupassa.”

BEAUTIFUL LOSERS

Aaron Rosen kanssa 1990-luvun alussa työskentelemään ryhtyneen taiteilijaryhmän töitä on tällä hetkellä laajasti esillä kiertävässä näyttelyssä sekä siihen liittyvässä kirjassa, joiden molempien nimi on *Beautiful Losers* (Kauniit luuserit). Heidän taidettaan on sittemmin ryhdytty kutsumaankin löyhästi katutaiteeksi.

”Ihmiset tykkäävät lokeroita asioita, ja tuleehan niistä sillä lailla helpompia käsittää. Katutaiteeksi voidaan siis graffitien lisäksi kutsua kaikenlaista taidetta, kunhan sen tekijä vain on surffaja tai skeittaaja. Aika hassua.”

Templeton huomauttaa, että samantapaista taidetta tekee moni muukin kuin vain Alleged Galleryn porukka, mutta mediassa juuri Kauniit luuserit on valjastettu katutaiteen määritelmäksi. Templetonin, **Mark Gonzalesin** ja brittiläisen **Side Effects of Urethane** -ryhmän (Uretaanin haittavaikutukset) kaltaisten skeittitaiteilijoiden tunnettuus myös muiden kuin skeittileisön piirissä on edistänyt paljon skeittikulttuurin asiaa. Vastaavasti myös taidemaailmassa liikkuminen on antanut paljon skeittaukselle ja alan suosikkitaiteilijoille.

Vaan voisiko Templeton ajatella alanvaihtoa skeittauksesta taiteeseen? ”Onhan se mielessä koko ajan! Olen kuitenkin skeittaaja lopun ikääni. Mikään ei voi estää minua skeittauksesta. Firman pyörittäminen on hauskaa ja sitä aion tehdä niin kauan kuin kysyntää riittää. Ikää kuitenkin tulee koko ajan lisää, joten onneksi minulla on muutakin puuhaa siinä vaiheessa kun sponsorini eivät enää kaipaa palveluksiani. Skeitata aion aina.”

☐ **Tuukka Kaila**
skeittaaja ja taiteilija

Ed Templeton: Blue man painting, Swastika kid

Ed Templeton syntyi vuonna 1972 Orange Countyssa, Los Angelesin lähiössä. Hän alkoi skeitata murrosikäisenä ja ryhtyi ammattilaiseksi vuonna 1990. Oman skeittiyhtiönsä Toy Machinen hän perusti vuonna 1993. Hän on sittemmin toiminut yrityksen johtajana, joukkueenjohtajana ja AD:nä ja jatkaa edelleen ammattiskeittaajana. Samalla hänen taiteilijanuransa on ollut tasaisen nousujohteinen.

Templetonin teoksia on esillä Ensin valtaamme museot -näyttelyssä.

Kaupunki kuuluu kaikille

Ensin valtaamme museot on urbaanin taiteen näyttely, joka jatkaa Kiasman kaupunkikulttuuria esittelevän URB-festivaalin aloittamaa kaupunki- ja katutaiteen jäljittämistä. Se ei ole katutaiteen näyttely eikä edes postgraffitinäyttely, vaan siinä käsitellään taiteen keinoin urbaania elämää ja konflikteja, usein nuorten näkökulmasta.

Näyttelyn nimi *Ensin valtaamme museot* viittaa **Leonard Cohenin** kappaleeseen *First We Take Manhattan*, mikä antaa sille oman historiallisen sävöksensä. Kiasma on aina ollut kiinnostunut visuaalisen kulttuurin ja taiteen välisestä monimutkaisesta ja moniselitteisestä suhteesta. Vuoropuhelu erilaisten ilmiöiden kanssa asettaa haasteen taiteilijoille siinä missä museollekin.

Keskustelu katutaiteen ja kaupunkitaiteen ympärillä on ollut viime vuosina ilahduttavan virkeää, ja kaupunkilaiset ovat ottaneet siinä aktiivisen roolin. Myös taiteilijoiden puheenvuorot ovat olleet osa keskustelua, jossa katu-uskottavuuden sijasta on puhuttu kaupunkitilan kehittämisestä, estetiikasta ja politiikasta. Kiasma on ollut monin tavoin mukana tässä keskustelussa mm. *Cities on the Move* tai *Prosessi – Tapaamisia elävissä tiloissa/ Muuttuvissa tilanteissa* -näyttelyiden yhteydessä.

Ensin valtaamme museot on nykytaiteen näyttely, jonka yhteys kaupunkiin ja nuoriin syntyy urbaanien alakulttuurien ja nuorisokulttuurin ilmiöiden kautta. Rajanveto populaariin ja kansanomaiseen on häilyvä, eikä näyttely yritä ottaa haltuun mitään urbaanin tai katutaiteen ilmiötä. Se tuo pikemminkin esiin erilaisia näkökulmia, ilahduttavia ja vihastuttavia kohtaamisia sekä mahdollisuuden keskustella, veltoilla ja viettää aikaa museossa.

Ensin valtaamme museot alkaa **Elviksestä** ja päättyy skeittaaajiin, joiden ilmaisua näyttelyn lontoollainen vierailija, **Side Effects of Urethane** -ryhmä, pitää lähinnä

Karel Funk: Untitled, 2002

outsider-taiteena. Ryhmä rakentaakin Kiasman Viidennen kerroksen kokoisen veistoksen, joka aallon muotoisena muistuttaa Kalifornian surffareista skeittikulttuuriin alullepanijoina. Kaupungeissa erilaiset ala- ja vastakulttuurit elävät aina vain kapenevassa kulttuurisessa tilassa, jota hallitsevat kaupalliset intressit ja tehokkuuteen liittyvät arvot. Vaihtoehdotiset elämäntavat tai liikkeet ovat kaupungin luovuuden lähteitä ja siksi välttämättömiä.

Urbaanit taiteet ovat monesti poliittisten intressien värittämiä. Urbaanit ongelmat kun ovat universaaleja ja todellisia. Usein niillä on voimaa paljastaa ja tehdä meidät tietoisiksi tilasta sekä siihen liittyvistä yhteiskunnallisista sopimuksista. Ensin valtaamme museot -näyttely tarjoaa mahdollisuuden vuoropuheluun ja urbaanin elämän uudelleen ajattelemiseen. Myös yhdessä British Councilin kanssa järjestettävä *Urban/Street Art and Public Discourse* -seminaari pureutuu samoihin kysymyksiin.

Ensin valtaamme museot jatkaa keskustelua, jonka URB-festivaali on Kiasmassa aloittanut. Se asettaa meidät aina uusien kysymysten eteen. Muuttaako Side Effects of Urethane -ryhmän veistos museon skeittihalliksi?

□ **Virve Sutinen**
vastaava kuraattori

MIKKO SINERVO

© THE SIDE EFFECTS OF URETHANE COLLECTIVE - PETRI SUMMANEN

Nykytaiteen oivaltamiseen on monia reittejä. Joku kaipaa hiljaista pohdintaa taideteoksen äärellä. Toisille kohtaaminen taiteen kanssa toteutuu parhaiten oman toiminnan ja tekemisen kautta.

Käyttöliittymänä Kiasma

Museovierailu on enemmän kuin pelkkä vierailu museossa. Kävijä vertaa museossa nähtyä ja koettua siihen, mitä hän on aikaisemmin nähnyt ja kokenut. Museovierailussa korostuvat sosiaalisuus ja luovuus, suhde taiteeseen ja elämään. Avoin vuorovaikutus taiteen kanssa on vapautta kokeilla ajatuksiaan, taitojaan ja asenteitaankin – vailla täyttä varmuutta kokeilun lopputuloksista.

Ensin valtaamme museot -näyttely valtaa museon toiminnalle, jossa Kiasma toimii eräänlaisena käyttöliittymänä kaupunkikulttuuriin. Näyttelyn nuori kaupunkilaistaide elää ja etenee prosesseissa. Siksi myös näyttelyn tapahtumissa ja työpajoissa korostuu prosessinomaisuus ja oma toiminta.

Kaupunkikulttuurissa keskeistä on tyyllittely ja tyylien näyttäminen – oman itsen esittäminen muille. Ensin valtaamme

museot -näyttelyssä leikitellään tyyllillä ja oman itsen esittämisellä. Tuunaustyöpajoissa muokataan vanhoista kierrätysvaatteista uusia ja omannäköisiä kokonaisuuksia. Persoonallisen loppusilauksen vaatteisiin voi painaa työpajan silkkipainolla.

Kaupunkia lähestytään useista näkökulmista. Animaatiotyöpajassa etsitään ja rakennetaan omaa tulkintaa kaupunkiympäristöstä. Kaupunkisuunnitteluseminaarissa kaupunkitilaa lähestytään teoreettisesti, ja opastetut kierrokset täydentävät näkökulmaa näyttelyyn. Skeittivideotyöpajoissa ja kaupunkisuunnistuksissa liikutaan kaupungissa ruohonjuuritasolla.

□ **Riikka Haapalainen**

vs. vastaava museolehtori

Ensin valtaamme museot

10.9.–20.11. Viides ja 4. kerros
Näyttelyyn osallistuu 23 taiteilijaa ja lisäksi siihen kuuluu konsertteja, työpajoja, esityksiä sekä DJ-iltoja.

Taiteilijat

Marc Bijl, Olaf Breuning, Olivier Dollinger, Johanna Domke, Karel Funk, Shaun Gladwell, Otto Karvonen, HK 119, Karri Kuoppala, Liisa Lounila, Alex McQuilkin, The Side Effects of Urethane Collective, Kambui Olujimi, Kristofer Paetau, Mike Paré, Janne Räisänen & Janne Siltanen, Bill Shannon, Tomoaki Suzuki, Ed Templeton, Dmitry Vilensky, Sislej Xhafa.

Yleisöopastus su klo 15.
Museolipulla.

Asiantuntijakierrokset ke klo 18.

Museolipulla.
14.9. amanuessi Patrik Nyberg, 21.9. vastaava kuraattori Virve Sutinen, 19.10. taidemaalari Janne Räisänen, 16.11. arkkitehti Tuomas Toivonen.

Skeittausajat Ensin valtaamme museot -näyttelyssä keskiviikkoisin 18–20. Tiedustelut ja varaukset www.kiasma.fi

Kierrätyksestä tuunaukseen

4.–25.10. Viides kerros
Ensin valtaamme museot -näyttelyssä suunnitellaan ja tehdään vanhoista vaatteista uusia. Yhteistyössä Emmauksen kanssa. Museolipulla.

Graffitityöpajan tuloksia

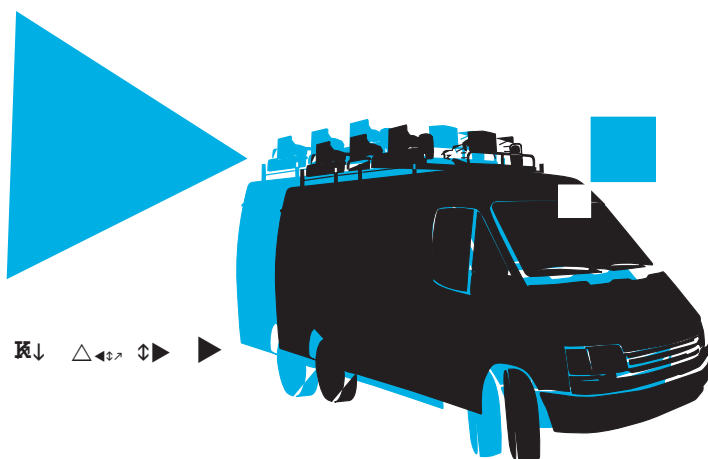
26.10.–13.11. Viides kerros
Annantalossa järjestettävän graffitityöpajan tuloksia. Yhteistyössä Myymälä2, Annantalo ja Generation Vegetation -näyttely. Museolipulla.

Toxic Dreams: Jappervokki

16.–20.11. Viides kerros
Avanto-festivaali tuo näyttelyyn itävaltalaisen ryhmän installaatioesityksen. Museolipulla.

Lisää Ensin valtaamme museot -ohjelmaa ks. Kiasma-kalenteri ja www.kiasma.fi

”Kiitos, että kävitte”

Ensimmäiselle koulukiertueelleen Kiasman kiertokoulun vihreä liitutauluauto starttasi 29.9.2003. Tähän mennessä se on kiertänyt 68 paikkakunnalla viiden maakunnan alueella. Kilometrejä on kertynyt lähes 20 000. Kiertokoulun opettajaparit ovat kantaneet auton sisällön – pedagogisen performanssin tekniikan ja taideteokset sekä työpajojen materiaalit – 76 koulun saleihin ja luokkiin. Vastaanotto kouluilla on vaihdellut ihmetyksestä innostukseen.

Eräs opettaja arvioi oppilaiden asenteiden nykyaikaa kohtaan vaihtelevan torjunnasta ja ymmärtämättömyydestä hyväksymiseen ja kiinnostukseen. Kiasman kiertokoulu ei palautteen mukaan ole saanut aikaan suuria muutoksia, mutta se on kuitenkin liikauttanut ajattelua johonkin suuntaan. Vaikka kolmivuotinen taidekasvatusprojekti on loppusuoralla, voi vielä syksyllä yhdeksässä pohjois pohjanmaalaisessa koulussa nähdä, kuinka nykyaikaa kohtaan ja koulutyötä yhdistetään hauska tavalla.

Kiinnostus Kiasman kiertokoulua kohtaan on ollut runsasta. Siitä on uutisoitu valtakunnan mediassa, ja lähes jokaisen vierailupaikkakunnan oma lehti on tehnyt jutun käynnistä kunnan koulussa. Kiertokoulu on kutsuttu opettamaan Turun yliopiston

ja Chydenius-Instituutin opettajakoulutuslaitoksille ja nykyaikaa kohtaan moniaimaisuudesta on innostuttu Kiasmassa järjestetyissä opettajien koulutustilaisuuksissa. Kiertokoulu on lisäksi esitelty Lontoossa ja Vilnassa järjestetyissä kansainvälisissä taidekasvatusseminaareissa. Viime keväänä myös virolaiset nuoret ja opettajat osallistuivat Kiasman kiertokouluun, kun Suomen Viron-instituutti kutsui sen viikon kiertueelle Viroon.

Vuoden 2005 loppuun mennessä on aika panna kiitosta, innostusta, ihmetystä, kriittikää ja parannusehdotuksia herättänyt taidekasvatusprojekti pakettiin. Projektista valmistuu loppuraportti, joka sisältää tilastollista tietoa sekä yliopistollisiin lopputöihin liittyvää tutkimusaineistoa mutta myös pitkin matkaa toiminnasta kerättyä palautetta. Palaute on kannustanut: ”Tämöistä lisää! Kiitos että kävitte! Teette arvokasta työtä!”

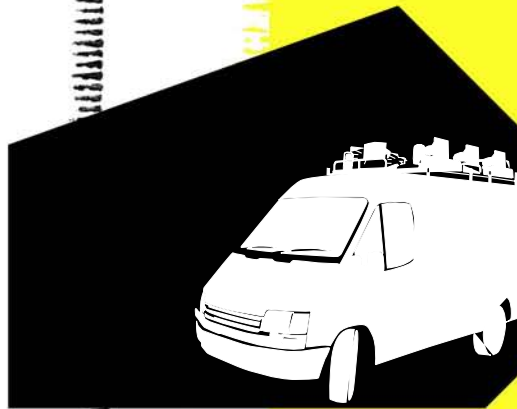
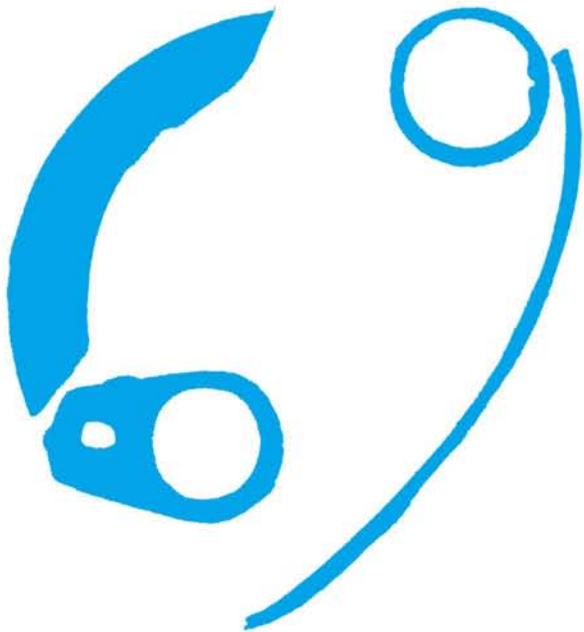
□ Päivi Venäläinen
tuottaja

Kiasman kiertokoulu on kolmivuotinen projekti, joka toteutetaan energia-yhtiö Vattenfall Oyj:n tuella.

www.kiasma.fi/kiertokoulu

TILASTOJA ▷ 4 lukukautta

- Karstula, Viitasaari, Pihtipudas, Äänekoski, Laukaa, Tikkakoski, Jyväskylä, Muurame, Keuruu, Toivakka, Saarijärvi, Vaajakoski, Jämsä, Jämsänkoski, Palokka, Petäjävesi, Joutsa, Kuhmoinen, Toijala, Aitoo, Vammala, Nokia, Urjala, Ylöjärvi, Valkeakoski, Hämeenkyrö, Orivesi, Viiala, Halli, Juupajoki, Mänttä, Vilppula, Kihniö, Parkano, Virrat, Ruovesi, Kuru, Pirkkala, Pälkäne, Sysmä, Heinola, Padasjoki, Lahti, Humppila, Tammela, Riihimäki, Parola, Tervakoski, Kärkölä, Loppi, Nastola, Orimattila, Hämeenlinna, Isojoki, Kurikka, Peräseinäjoki, Teuva, Kauhajoki, Alavus, Ilmajoki, Lapua, Vimpeli, Evijärvi, Ylihärmä, Alajärvi, Soini, Ähtäri, Oulainen, Ruukki, Ylikiminki, Kuivaniemi, Haukipudas, Kiiminki, Kuusamo, Taivalkoski, Nivala. Ulkomailla: Lontoo, Vilna, Tallinna, Rakvere ja Tartto.
- Koulupäiviä 104
- Kilometrejä 19 539
- Opettajia 471
- Pedagogisia performansseja 95
- Taiteilijan anatomioita 72
- Paikallisia taiteilijoita 61

nt
PÄikkäkuo 0 0 0 ia
Yhteensä

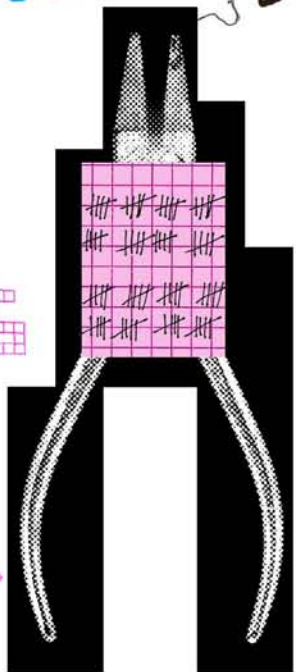
OppILAita

6 3 5 9
6 3 5 8
6 3 5 7
6 3 5 6
6 3 5 5
6 3 5 4

Työpajo 61

koUluja
/aut on k
ORISTeluja

Taiteilija **Jan Kailan** *Porkkala*-sarjan poliittisuus kytkeytyy suoraan Suomen poliittiseen historiaan ja sen tabuihin. Kaila puhui kesäkuussa Kiasmassa järjestetyssä filosofian ja kirjallisuuden kansainvälisen yhdistyksen IAPL:n kongressissa taiteen poliittisuudesta.

Kuka oli Kolja?

Kolja ja koivu -puheenvuorossaan Jan Kaila tarkasteli *Arjen murtumia* -kokoelma-näyttelyssä esillä olevaa Porkkala-teossarjaansa: "Jos katsoo tarkkaan, venäläisistä kirjaimista muotoutuvan nimen K O L J A voi yhä erottaa kaiverrettuna koivunrunkoon Torsvik-nimisessä pikkukylässä kaksikymmentä kilometriä Helsingistä. Kuka oli Kolja? Miksi ja milloin hän jätti jälkeensä nimikirjoituksensa?"

Kun Suomen tasavallan presidentti vuonna 1944 ilmoitti yllättäen, että Porkkalan niememi vuokrataan Neuvostoliitolle 50 vuodeksi, joutuivat alueen yli 8 000 asukasta jättämään kotinsa kahden viikon sisällä. He tekivät parhaansa säilyttääkseen omaisuutensa. Tavarat, joita ei voinut ottaa mukaan, joko poltettiin tai kaivettiin maahan. Moni ajatteli, ettei enää koskaan näe kotiaan. Noin 25 000–40 000 neuvostosotilasta perheineen ja joukko siviileitä saapuivat suomalaisten tilalle työskennelläkseen tukikohdassa. Porkkalasta tuli eräänlainen ulkopuolisilta suljettu musta aukko. Helsingin ja Turun väliset junat saivat ajaa alueen läpi mutta vain ikkunat täysin peitettynä. Reittiä alettiin kutsua Porkkalan tunneliksi.

Kuitenkin 50 vuoden vuokra-ajan sijaan alue palautettiin Suomelle jo 1956. Miksi näin tapahtui? Oli niin tai näin, asukkaat saattoivat palata alueelle keväällä. Kaikki oli muuttunut. Taloja oli poltettu ja uusia rakennettu tilalle. Paikka oli saanut jonkinlaisen maagisen tai pahan luonteen.

MINUN PORKKALANI

Omasta suhteestaan Porkkalaan ja samalla teoksensa motiiveista Kaila kertoi: "Asetuin itse asumaan Porkkalaan 1980. Pian kävi selväksi, että alue on täynnä piilotettua historiaa. Kun uusin taloamme, löysin

satoja 1940-luvun Pravdan sivuja tapettien alta. Kun kävelin pelloilla, saatoin yllättäen törmätä ammusten jäännöksiin. 1980-luvun lopulla päätin tehdä teoksen vuosien 1944–56 välisestä ajasta. Pyysin paikallislehdessä niitä asukkaita, joiden hallussa oli neuvostosotilaiden jälkeensä jättämiä esineitä, ottamaan yhteyttä. Sain useita vastauksia, ja jonkin aikaa kuljin talosta taloon kuvaamassa esineitä venäläisistä koruista henkilökohtaisiin päiväkirjoihin ja kirjeisiin. Tämä johti myöhemmin teokseen *150 venäläistä objektia*.

Vuonna 1994 olin vihdoinkin valmis esittämään näyttelyä, joka pohjautui Porkkala-projektiin. Useita poliittisia muutoksia oli tapahtunut projektin aloittamisen ja näyttelyn välisenä aikana. Neuvostoliitto oli hajonnut, ja avoin keskustelu myös Porkkalan ajasta oli nyt mahdollista. Porkkalan tarina ei enää ole tabu vaan pikemmin päinvastoin: kunta yrittää kääntää koko tarinan turistinähtävyydeksi.

Entä sitten Kolja? Jos hän on elossa, jos hän on selvinnyt hengissä **Stalinin** ajasta ja sopeutunut kapitalismin aikakauteen, hän on nyt ehkä noin 75-vuotias. Mietin, mahtaako hän yhä muistaa tallin luona olevan koivun."

KIASMAATTISIA KOHTAAMISIA

Filosofian ja kirjallisuuden kansainvälisen yhdistyksen IAPL:n Helsingissä 2.–7. kesäkuuta 2005 järjestämä kongressi kokoontui Kiasmaan pohtimaan kiasmaattisia kohtaamisia. Päivä rakentui kahdesta seminaarikokonaisuudesta, joista ensimmäisessä pohdittiin Kiasman suunnitelleen arkkitehdin **Steven Hollin** rakentamiseen liittyviä ajatuksia.

Jan Kaila: *Porkkala* 1944–56, yksityiskohta

Iltapäivän seminaarikokonaisuus kiertyi Arjen murtumia -kokoelma-näyttelyn teemojen ympärille. Puheenjohtajana toimi the Slade School of Fine Arts'in tutkimusohjelman johtaja **Penny Florence**, jonka artikkeli *Suomi-asemaa etsimässä* on julkaistu Arjen murtumia -näyttelykirjassa. Puhujina olivat myös filosofian professori **Joanna Hodge** Manchesterin Metropolitan yliopistosta, taidemaalari ja professori **Jeremy Gilbert-Rolfe** Pasadenan taidekeskuksesta sekä taiteilija **Jo Baer**. Suomalaiset taiteilijat Jan Kaila ja **Pekka Niskanen** puhuivat Arjen murtumia -näyttelyssä esillä olevien teostensa kautta taiteen poliittisuudesta.

□ **Marja Sakari**
kokoelmaintendentti

ARJEN MURTUMIA – Nykytaide
ottaa kantaa Kiasman kokoelmissa
2.4.–27.11., 2. ja 3. krs

Näyttely laajenee
Kokoelma-näyttely laajenee Studio K:hon, jossa esillä on 23. syyskuuta alkaen **Ossi Somman** teos *Viimeinen ratsastajapatsas*.

Yleisöopastus pe klo 18. Vapaa pääsy. Maksuttomasta **äänioppaasta** kuulet tietoa näyttelyn teoksista.

Lempi-ilta 24.11. klo 17–20
Lempin ja Lemmikin päivän iltana Arjen murtumia -näyttelyssä puhutaan mm. arjen onnesta ja rikkaudesta sekä katsotaan lempiteoksia.

► Kiasma- kalenteri

► Näyttelyt

HK 119: Neurotica, 2003, video

ENSIN VALTAAMME MUSEOT

10.9.–20.11. Viides ja 4. kerros

Ensin valtaamme museot tuo yhteen ja sekoittaa erilaisia kaupunkikulttuurin muotoja sekä luo avoimen tilan kohtaamisiin ja vuoropuheluun. Siihen osallistuu 23 taiteilijaa Australiasta, Kanadasta, Suomesta, Ranskasta, Saksasta, Iso-Britanniasta, Japanista, Alankomaista, Sveitsistä ja Yhdysvalloista. Näyttely jatkaa Kiasma-teatterin URB-festivaalin teemoja visuaalisen kulttuurin parissa. Taidelaitos muuttuu ilmiöiden näyttämöksi. ► s. 2

Yleisöopastus su klo 15. Museolipulla.

► Kokoelmat

Anna Jermolaewa: 3rd Hengissäselviytymisyritys, 2000

ARJEN MURTUMIA – Nykyaide ottaa kantaa Kiasman kokoelmissa

2.4.–27.11., 2. ja 3. krs

Taiteen kautta voidaan pureutua asioihin, jotka tekevät ihmisen arjesta sietämätöntä. Se antaa välineitä arjen ymmärtämiseen ja erilaisten elämäntilanteiden käsittelymiseen. Taide ottaa myös kantaa meitä ympäröivän yhteiskunnan tapahtumiin ja ilmiöihin. Se voi tarjota levähdystaukoja kiihkeärytmiselle työn täyttämälle arjelle. ► s. 10

Yleisöopastus pe klo 18. Vapaa pääsy.

Näyttely laajenee

Kokoelmanäyttely laajenee Studio K:hon, jossa esillä on 23. syyskuuta alkaen Ossi Somman teos Viimeinen ratsastajapatsas.

Lempi-ilta to 24.11. klo 17–20

Lempin ja Lemmikin päivän iltana Arjen murtumia -kokoelmanäyttelyssä puhutaan mm. arjen onnesta ja rikkaudesta sekä katsotaan lempiteoksia.

Asiantuntijakierrokset

Ke klo 18. Museolipulla. 14.9. amanuenssi Patrik Nyberg, 21.9. vastaava kuraattori Virve Sutinen, 19.10. taidemaalari Janne Räisänen, 16.11. arkkitehti Tuomas Toivonen

Urban/Street Arts and Public Discourse

-seminaari 28.–29.10. Kiasma-teatteri Yhteistyössä British Councilin, Myymälä2:n ja Generation Vegetation -näyttelyn kanssa järjestettävä seminaari. Puhujana on mm. Ian Boarden, joka tutkii skeittikulttuuria arkkitehtuurin näkökulmasta.

Skeittausajat

Ensin vallataan museot -näyttelyssä ke 18–20. Tiedustelut ja varaukset www.kiasma.fi.

Bill Shannon

11.9. klo 19

URB 04 -festivaalilta tutun tanssijakoreografian esitys. Museolipulla.

Ompeluseurat – kierrätyksestä tuunaukseen

4.–25.10. Viides kerros

Ensin valtaamme museot -näyttelyssä suunnitellaan ja tehdään vanhoista vaatteista uusia. Yhteistyössä Emmauksen kanssa. Museolipulla.

Graffityöpajan tuloksia

26.10.–13.11. Viides kerros

Annantalolla järjestettävän graffityöpajan tuloksia. Yhteistyössä Myymälä2, Annantalo ja Generation Vegetation -näyttely. Museolipulla.

Toxic Dreams: Jappervokki

16.–20.11. Viides kerros

Avanto-festivaali tuo näyttelyyn itävaltalaisen ryhmän installaatioesityksen. Museolipulla.

www.kiasma.fi

Ajankohtaista tietoa ja uutisia näyttelyohjelmasta sekä yllätysesiiintyjistä.

► Tulossa

ARS 06

21.1.2006 alkaen

Kiasman kansainvälinen ARS 06 -näyttely keskittyy taiteen rooliin osana ihmisyyttä sekä siihen, miten taide antaa erilaisia tapoja ymmärtää todellisuutta ja omaa itseä. Keskeisiä teemoja ovat aikamme arvot ja ihanteet, ihmisen kyky hyvään ja pahaan, mutta toisaalta myös taiteen kyky tarjota lohtua ja koskettavia kokemuksia, pieniä ihmeitä. ► s. 16

► Puheohjelmat

Taiteilijatapaamiset

Yhteistyössä Kiasman Ystävät ry:n kanssa järjestetty taiteilijatapaamisten sarja joka kuukauden ensimmäinen torstai klo 18 Seminaari-tilassa. Vapaa pääsy. **6.10., 3.11.**

Katseen filosofia ”Metsistä marketteihin”

Kriittisen korkeakoulun ja Kiasman luentosarjan teemana on kaupunki ja kaupunkiympäristö. Ke klo 17 Seminaari-tilassa. Vapaa pääsy.

28.9. arkkitehti, TKT Panu Lehtovuori: Kohti kokemuksellista kaupunkisuunnittelua **5.10.** taidehistorian professori Riitta Nikula: Kaupunki ja asuminen **12.10.** yhteisötaiteilija Ritva Harle: Pitkäsillan tällä puolen, lähiöstä ja taiteesta **26.10.** taidehistorioitsija, FT Minna Törmä: Kiinalainen puutarha mielenmaisemana **2.11.** taidekasvatuksen professori Pauline von Bonsdorff: Ääni ja kosketus kaupunkitilassa **9.11.** taiteilija Jussi Kivi: Joutomaa

AVOIN LUKUPIIRI Kokemus ja reflektio

Kaikille avoin keskustelutarja pohtii nykytaiteen asemaa suomalaisessa kirjallisessa ja filosofisessa keskustelussa. Lukupiiri kokoontuu pe klo 17.30 Seminaari-tilassa. Vapaa pääsy.

30.9. kuvataiteilija Jaana Kokko: Minun Romantiikkani **7.10.** filosofi, tutkija Johanna Oksala: Väkivallan ajattelu, ajattelun väkivalta **21.10.** käsikirjoittaja Riikka Pelo: Traaginen ajattelu käsikirjoittajan lähtökohdalla **11.11.** kuvataiteilija Elina Saloranta: Ei saa häiritä – ajatuksia keskeneräisyydestä **18.11.** taidehistorioitsija Annamari Vänskä: Pornon tutkimusta vai tutkimuksen pornouttamista?

► Kiasma-teatteri

Tanssi by DocPoint 2.–4.9.

2.9. klo 18, 3. ja 4.9. klo 17 ja 19. Tapahtuma tuo valkokankaalle valikoiman Pina Bausch -aiheisia dokumenttielokuvia. Koreografi Pina Bauschin persoonallinen liikekieli on luonut ainutlaatuisen ilmiön eurooppalaisen tanssiteatterin kentällä. Helsingin juhlatiivien ohjelmistoa. www.docpoint.info. Liput 5 euroa.

Quo Vadis: Objects & Emotions (Lopullinen versio!)

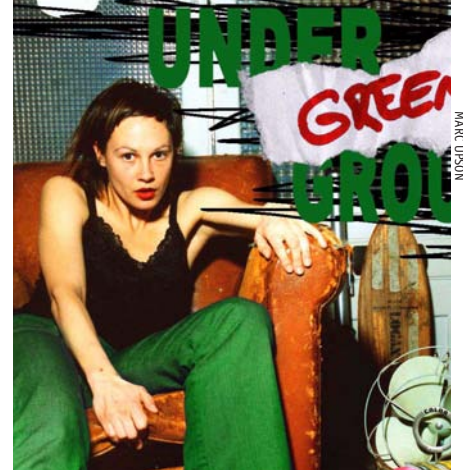
16.9. klo 19 ensiesitys, esitykset 17.9. klo 19 ja 18.9. klo 15. Objects & Emotions on esineiden ja ihmisten kavalkadi, jossa värikkäät kuvaumat etenevät nopeasti ja yllättävästi tilanteesta ja tunteesta toiseen. Se pyrkii olemaan yhtä aikaa lapsellinen ja älykäs. Liput 12/8 euroa.

Hotinen, Mäki, Savikangas: Sulkapallo-ooppera

6.10. klo 19 ensi-ilta, esitykset 8.10. klo 19, 9.10. klo 15, 12., 14., 15.10. klo 19 ja 16.10. klo 15. Ooppera käsittelee väkivaltaa, sitä, mitä väkivalta on, miten se ilmenee, mitä siitä seuraa ja mistä se johtuu. Sävellys: Max Savikangas; käsikirjoitus, teksti, visualisointi ja ohjaus: Teemu Mäki, Juha-Pekka Hotinen; yhteistyössä Suomen nykyteatterin museo. Liput 12/8 euroa.

Teatteri Venus: Mielenliikutuksia

9.10. klo 14 ensi-ilta, Seminaari-tila, esitykset 16., 22., 23., 27., 30.10. klo 14. Teatteri Venus on kiinnostunut kommunikaation liittyvästä riippuvuudesta. Esityksessä raja näytämön ja yleisön välillä sekoittuu ja sattumanvaraisuus on osa teosta. Liput 12/8 euroa.

mouvoir/Stephanie Thiersch: Under Green Ground

2., 3. ja 4.11. klo 19 Saksalaisen Stephanie Thierschin Under Green Ground esittelee yleisölle sen näkymättömän maailman, jossa teoksia luodaan. Thiersch tunnetaan erityisesti videotekniikan ja multimedian käyttämisestä koreografian elementteinä. Liikkeellä marraskuussa -festivaalin ohjelmistoa. Yhteistyössä Tanzhaus NRW. www.liikkeellamarraskuussa.fi Liput 17/10 euroa. ► s. 15

AVANTI! ja nykymusiikka Saksasta ja Ranskasta

21.–22.10. Euroopan nykymusiikki- ja teatterivaikuttajiin kuuluvat säveltäjät Georges Aperghis ja Heiner Goebbels ovat kamariorkesteri Avanti!n nykymusiikkiviikonlopun vieraina. Avanti!a johtaa ranskalainen kapellimestari Diego Masson. Viikonlopun aikana järjestetään myös videoesityksiä säveltäjien näyttämöteoksista. Yhteistyössä Goethe-instituutti ja Ranskan kulttuurikeskus. www.avantimusic.fi

Avanto

18.–20.11. Avantgarde-elokuvan ja kokeellisen musiikin Avanto-festivaali sotkee taiteen totuttuja kuvioita. Uutena ohjelmakokonaisuutena nähdään ja kuullaan lapsia kiinnostavaa avanto-taidetta sekä lasten että aikuisten tekemänä. Ohjelmisto julkitetaan syksyllä. Liput ja festivaalipassit tulevat myyntiin marraskuussa. www.avantofestival.com

Baltic Circle

18.–26.11. Kansainvälinen teatterifestivaali Baltic Circle on verkosto Itämeren alueen teattereiden ja teatterintekijöiden välillä. Kiasmassa toteutetaan yhteistyössä serbialaisen Skart-ryhmän kanssa työpaja Mekanika Popular, jonka aikana tehdään pienimuotoinen varjoteatteriesitys.

Todellisuuden tutkimuskeskus: Zeckett II

24.11. klo 19 ensi-ilta, muut esitykset 25.11. klo 19, 26. ja 27.11. klo 15, 30.11. klo 19, Kontti Zeckett II – Ajasta ja unohtumisesta on jatkoa vuonna 2002 Esplanadin puistossa esitetylle teokselle Zeckett I – Olemisesta ja odottamisesta. Liput 12/8 euroa. ► s. 22

The Cost of Living

ROTATION05 Tanssi- ja musiikkivideofestivaali 29.9.–2.10.

Rotation05 esittelee suomalaisia ja kansainvälisiä tanssi- ja musiikkivideoita. Lisäksi järjestetään videotanssin kurssi suomalaisille koreografeille yhteistyössä Zodiac – Uuden tanssin keskuksen kanssa. Tarkempi ohjelma www.kiasma.fi.

► Kiasman Paja

Lisätietoja museolehtori Kalle Hamm,
p. (09) 1733 6521, kalle.hamm@kiasma.fi

AIKUISILLE JA LAPSILLE

Tehdään yhdessä lauantaisin

klo 10.30–13 sekä 14–16.30

Lapset ja aikuiset voivat kokeilla yhdessä luovuuttaan ja kädentaitojaan. 5,50 euroa, alle 18-vuotiaille maksuton.

3.9. Täten julistan...! – maalaus, silkkipaino

10.9. Tosi läppää – sapluunatyöskentely

17.9. Pimeä puoli – mustemaalaus

24.9. Tarina omasta päivästäni – paperityö, kol-laasi, sekatekniikka

1.10. Arjen huumoria – paperityö, sarjakuva

8.10. Kauneus on katsojan silmässä – muotokuva

15.10. Romulle kyytiä – mobile

22.10. Takinkääntäjät – pukusuunnittelu

29.10. Myrsky ja mylväysi! – kohopaino

12.11. Hirviöiden juhlat – muovailu ja rakentelu

Aamupäivän pajaan ilm. 8.8. alkaen ma–pe

klo 9–12, p. (09) 1733 6509.

Iltapäivän nonstop-pajaan ei tarvita ilmoittautumista. Ryhmä noudetaan klo 14 infopisteen luota, mutta mukaan voi tulla sen jälkeenkin, jos pajassa on tilaa.

AIKUISILLE

Tuttu ryhmä

Tuttu ryhmä on ystäville, työporukoille ja harrastusryhmille tarkoitettu työpaja, jossa tutustutaan nykytaiteeseen oman tekemisen kautta. Työpajan aikana käydään näyttelyssä ja työskennellään pääasiallisesti perjantaisin. Kolmen tunnin pajaan mahtuu 10–15 henkilöä. Pajamaksu 13 euroa/hlö sisältää pääsylipun, materiaalit ja ohjauksen. Tiedustelut/varaukset p. (09) 1733 6521.

► Kouluille

PAJAT

Nykytaiteen ABC-pajat syyskuussa

perusopetuksen 1.–6. luokat

Nykytaiteen ABC-pajat muodostuvat kolmesta käynnistä Kiasmassa. Ensimmäinen on opastettu kierros *Arjen murtumia* -näyttelyyn. Toinen ja kolmas käynti ovat pajatyöskentelyä, jossa tutustutaan nykytaiteessa käytettyihin materiaaleihin ja tekniikoihin. Max 15 henkilöä. Ilm. ma 29.8. klo 13 alkaen, p. (09) 1733 6513. Maksuton.

Ompeluseurat – kierrätyksestä tuunaukseen

lokakuussa, perusopetuksen 5.–9. luokat, lukio *Ensin valtaamme museot* -näyttelyyn liittyvässä pajassa suunnitellaan ja tehdään vanhoista vaatteista uusia. Tuunattaviin vaatteisiin voi myös painaa silkkipainolla omia kuvioita. Ryhmä jaetaan kolmeen eri työpisteissä kiertävään osaan. Max 15 henkilöä. Ilm. ma 29.8. klo 13 alkaen, p. (09) 1733 6513. Maksuton.

Kannanottoja

pe 28.10. klo 17–20, 13–18-vuotiaat
Kannanottoja-pajassa tehdään lyhyitä animaatioita digitaalivideokameralla. Lähtökohtana on kaupunkiympäristö ja sen erilaiset ilmiöt. Aikaisempaa kokemusta ei tarvita. Mukaan mahtuu 12 ensimmäiseksi ilmoittautunutta. Ilm. ma 3.10. klo 10 alkaen, p. (09) 1733 6513. Maksuton.

OPASTUKSET KOULURYHMILLE

Opastuksia voi tilata kokoelmanäyttelyyn ja vaihtuviin näyttelyihin. Voit pyytää opasta kertomaan näyttelystä haluamasi teeman tai näkökulman mukaan, ks. www.kiasma.fi/kouluille
Opastustilaukset ma–pe klo 9–12 p. (09) 1733 6509. Koululaisryhmille opastukset ovat arkisin maksuttomia. Jos luokkasi tarvitsee paikan eväiden syöntiin tai tehtävien jakoon, kerro siitä opasvaraajalle.

Omaoppaat

Kiasma tarjoaa museota aktiivisesti käyttäville kouluille omaoppaan, kun koululta löytyy vähintään kolme eri aineiden opettajaa, jotka haluavat hyödyntää Kiasmaa opetuksessaan. Hän mm. esittelee näyttelyt opettajaryhmälle ja osallistuu oppilaille annettavien tehtävien ideointiin. Lisätietoja www.kiasma.fi/kouluille

► Info

OPASTUKSET

Keskusteluoppaat

Keskusteluoppaat ovat paikalla ti klo 10–16, ke–to, la–su klo 12–18 ja pe klo 14–20.

Yleisöopastukset

Opastukset *Arjen murtumia* -näyttelyyn pe klo 18. Opastukset *Ensin valtaamme museot* -näyttelyyn ke klo 18 ja su klo 15.

Ruotsinkielinen yleisöopastus joka kuukauden ensimmäinen su klo 12.

Tilattavat opastukset

Tilaukset ma–pe klo 9–12 p. (09) 1733 6509. Hinnat arkisin 55 e, sunnuntaisin 68 e. Opastuskielet ovat suomi, ruotsi, englanti, ranska, saksa, viro ja venäjä.

KIASMA

Mannerheiminaukio 2, 00100 Helsinki.
Avoinna ti 9–17, ke–su 10–20.30, ma suljettu.
Pääsymaksu 5,50/4 e, alle 18-vuotiaat ilmaiseksi.
Perjantaisin klo 17–20 vapaa pääsy.
Kiasma-teatterin liput produktiokohtaisesti.
Info (09) 1733 6501, info@kiasma.fi

Kiasma on liikkumisesteetön. Opaskoirat ovat tervetulleita. Lipunmyynnissä ja teatterissa on tele/induktiosilmukka.

Nykytaiteen museo Kiasma kuuluu Valtion taidemuseoon.

www.kiasma.fi

Liity maksuttomalle Kiasmail-postituslistalle, niin saat tietoa Kiasman ohjelmistosta omaan sähköpostiosoitteeseesi.

KIASMA-KAUPPA

Näyttelyluettelot, kirjoja, lehtiä sekä Kiasma-tuotteita myytävänä Kiasma-kaupassa. Avoinna ti 9–17, ke–su 11–19. Puh. (09) 1733 6505.

CAFÉ-KIASMA

Kahvila-ravintola palvelee museovieraita katutasossa. Avoinna ti 10–17, ke–su 10–21. Puh. (09) 1733 6504.

KIASMAN YSTÄVÄT

Lisätietoja yhdistyksen toiminnasta p. (09) 1733 6595.

RAKENNAMME ARS-näyttelyä

Näyttelykerrokset suljettu
28.11.2005–20.01.2006.

Muutokset mahdollisia.

Soolo neljälle

Kölniläinen koreografi **Stephanie Thiersch** on luonut raikkaan ja älykkään tanssiteoksen *Under Green Ground*. Hän esittelee yleisölle näkymättömän maailman, jossa teoksia luodaan. Esityksessä limittyvät aika ennen ja jälkeen esiripun avautumista.

Stephanie Thierschin ja tanssija **Alexandra Naudetin** yhteistyönä syntynyt *Under Green Ground* on soolo, jossa Naudet saa lavalle seurakseen kolme muuta tanssijaa. Yleisö huomaa seuraavansa samaan aikaan itse esitystä että sen valmistelua. Esityksessä rikotaan raja, joka erottaa näyttämörakentamisen ja esityksen.

Samaan aikaan kun virtuoosimaiset 'roudarit' irrottelevat lavalla **Madonnan**

tahdissa esitystä rakentaen, esittää Naudet katsojalle moniulotteisia naishahmoja, jotka ovat tuttuja mm. maalaustaiteesta ja populaarikulttuurista. Hänen ilmaisuvoimainen tanssisuorituksensa ja vakuuttava esiintymisensä vetävät puoleensa yksinkertaisuudellaan ja viehätysvoimallaan. Tanssi ja rakentaminen kulkevat rinnakkain, toisensa sivuuttaen tai toisiaan häiriten.

Stephanie Thiersch on tunnettu erityisesti videotekniikan ja multimedian käytöstä koreografian elementteinä. Hän loihtii esiin vaihtelevia tunnelmia, mielialoja ja tilanteita luoden hybridinomaisia esityksiä, jotka liikkuvat performanssin ja videoinstallaation rajoilla. *Under Green Ground*issa teknologia tulee esille loista-

vassa valo- ja äänisuunnittelussa. Teoksen musiikki koostuu pääosin pop-musiikista ja ikivihreistä.

Wiesbadenissa Saksassa vuonna 1970 syntynyt Thiersch opiskeli englantia, romaania kieltä ja kirjallisuutta sekä viestintää mutta keskittyi sitten kokonaan tanssiopintoihinsa. Hän on kuulunut lukuisiin kansainvälisiin tanssiryhmiin ennen kuin 1997 perusti **mouvoir**-tanssiryhmän, joka on tullut tunnetuksi tanssin, teatterin, media- ja videotaiteen sekä musiikin yhdistäjänä.

Aleksandra Naudet puolestaan tunnetaan harvinaisen ilmaisuvoimaisena ranskalaisen tanssiryhmä **DCA/Philippe Decouflé:n** esiintyjänä. *Under Green Ground* on hänelle tehty soolo, joka laajenee tanssista eräänlaiseksi tableaux vivants -esitykseksi, kuvien esittämiseksi elävien henkilöiden välityksellä.

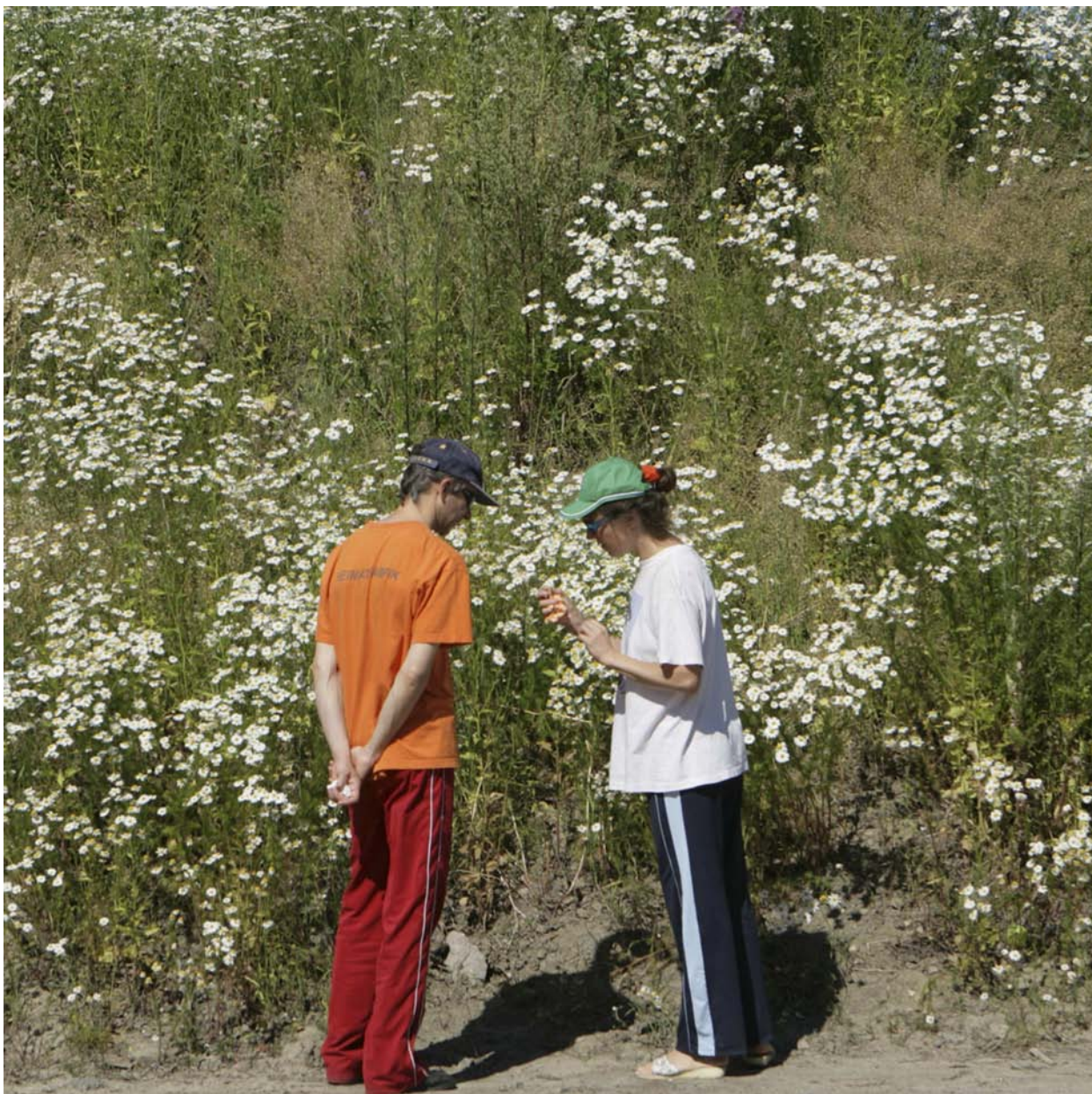
Teos on ennen Helsingin-vierailua ollut kiertueella muun muassa Saksassa ja Etelä-Amerikassa. Helsingistä teos matkaa Mulhouseen, Ranskaan. □

mouvoir/Stephanie Thiersch:
Under Green Ground
Kiasma-teatteri 2., 3. ja 4.11. klo 19
Liikkeellä marraskuussa -festivaalin ohjelmistoa.
Yhteistyössä Tanzhaus NRW
Liput 17/10 euroa

Leikkiä vakavilla asioilla

Sveitsiläinen taiteilijapari **Gerda Steiner** ja **Jörg Lenzlinger** saapuivat heinäkuussa helteiseen Helsinkiin kerätäkseen materiaalia ARS 06 -näyttelyyn tulevaa teostaan varten. Kahden viikon aikana sitä kerättiinkin niin Helsingin ympäristöstä, Juupajoelta kuin Joutsenostakin.

PETRI VIRJÄNEN/KA

Jörg Lenzlinger ja Gerda Steiner

Steinerin ja Lenzlingerin suurikokoiset installaatiot ovat kuhunkin tilaan erityisesti suunniteltuja projekteja, joissa materiaaleina saattavat olla vaikkapa paikallisesta luonnosta kerätyt kasvit, kristallit ja muovikukat. Mielikuvituspuutarhat ja satumaaailmat täyttävät, käyttävät hyväkseen ja muokkaavat koko ympäröivän tilan. Ideoita teoksiinsa pari etsii paitsi näyttelytilasta myös paikallisesta historiasta, kulttuurista ja tarinoista.

Usein Steinerin ja Lenzlingerin teokset ovat täynnä leikkisyyttä ja ironiaakin. Esimerkiksi Madridin La Casa Encendidaan vuonna 2003 koottu installaatio *How did the Walrus get to Madrid?* (miten mursu joutui Madridiin?) sai alkunsa vierailusta Madridin luonnonhistorialliseen museoon. Siellä taiteilijapari kohtasi puolikkaan täytetyn mursun nimeltä **Lolita**, ja jäi pohtimaan, miten se oli joutunut sisämaassa sijaitsevaan Madridiin ja mihin sen toinen puoli oli joutunut. Lopulta Lolita vapautettiin teosta varten museostaan ja sille rakennettiin merellinen ympäristö erilaisista luonnonmateriaaleista.

Ajatus mursusta on huvittava, mutta teoksen aihe on vakava, sillä se kertoo juurettomuudesta ja irrallisuudesta. Siinä käytetyt munakoisopensaat on kerätty El Edijosta, missä tuotetaan suuri osa Euroopan talvella syömistä vihanneksista, ja työn kasvihuoneissa tekevät siirtotyöläiset. ”Haluamme teoksissamme kääntää asioita pääläelleen ja kertoa tarinoita. Esimerkiksi suomalaisissa kansantarinoissa kettu on viisas eläin, joten voisimme tehdä teoksen jossa se olisikin tyhmä”, taiteilijat kertovat. Hauskuus syntyykin Steinerin ja Lenzlingerin teoksissa usein asioiden nurinpäin kääntämisestä. Samalla ne herättävät katsojan näkemään asioita uudenvälisestä perspektiivistä.

SATUPUUTARHOJA JA YMPÄRISTÖKYSYMYKSIÄ

Tila on oleellinen elementti Steinerin ja Lenzlingerin teoksissa, sillä teokset suunnitellaan ja rakennetaan nimenomaan tiettyyn paikkaan. Niinpä näyttelytilastakin tulee osa teosta. Venetsian biennaalissa San Staè -kirkossa 2003 esillä ollut *Riippuva puutarha* täytti Venetsian dogen aikoinaan hautapaikakseen rakennuttaman valkoisen kirkon mitä erilaisimmilla mate-

Riippuva puutarha, 2003

Root Treatment, 2004

Root Treatment, 2004

riaaleilla ja tutkiskeli samalla kirkon ilma-
piiriä. Katossa roikkui tekokukkia, sian
hampaaita, merilevää sekä banaaninlehtiä
ja vierailijat saattoivat kuljeskella tilassa
ja maata dogen hautakiven päälle asete-
tulla sängyllä ihailemassa yläpuolellaan
leijuvaa puutarhaa. "Haluamme, että
katsojat voivat olla teostemme sisällä,
eivätkä vain katsoa niitä ulkoapäin",
taiteilijat kertovat.

Toinen keskeinen elementti Steinerin ja
Lenzlingerin teoksissa on luonto, joka on
mukana jo teosten materiaaleissa. Jotkut
teoksista myös kommentoivat luontoa ja
ympäristökysymyksiä, usein huumorin avulla.
Les envahisseurs (tunkeutujat, 2004) toteu-
tettiin Genéven kasvitieteelliseen puutar-
haan tai itse asiassa konttiin sen edustalla.
Teoksen idea tuli tunkeutujakasveista, jotka
levittäytyvät uusiin ympäristöihin ja vievät
elintilaa alueen alkuperäisiltä kasveilta.
Konttiin rakennetussa puutarhassa testati-
inkin, mitä tapahtuu, kun samaan tilaan
istutetaan kaikenlaisia kasveja kukista yrteih-
in sekä uhanalaisiin ruohoihin. Ruukkuina
toimivat vanhat matkalaukut, käsilaukut ja
kengät.

Jörg Lenzlinger ja Gerda Steiner

Ympäristökysymykset ovat Steinerille ja
Lenzlingerille tärkeitä. "Olemme kier-
täneet ympäri maailmaa ja nähneet
monenlaisia ympäristöjä ja myös ympä-
ristöongelmia. Teistä suomalaisista tulee
vielä rikkaita, kun teillä on näin paljon
vettä käytössänne", tuumivat taiteilijat.
Heidän Tel Avivin taidemuseoon 2004
rakentamansa *Root Treatment* käsittelee
veden ja viljelysmaan puutetta, joka suu-
ressa osassa maailmaa on jokapäiväinen
ongelma. Teosta varten taiteilijat saivat
lainaksi kasveja, jotka eivät kasva maassa,

vaan niiden juuret roikkuvat ilmassa ja
niitä ruokitaan veden ja ravinteiden seko-
ituksella. Juurten alle taiteilijat rakensivat
tekokukista puutarhan. Vähitellen juurista
valuva suolavesi kristallisoitui ja sai kukat
juurten alapuolella näyttämään siltä kuin
ne olisivat lumen peitossa. Suola onkin
elämälle sekä välttämätöntä että tappa-
vaa. Vaikka kasvit tarvitsevat ravinteita,
on tehomaaatalouden aiheuttama maan lii-
allinen suoloittuminen ongelma muualla-
kin kuin Israelissa.

KEINU VAI PESÄ?

Steinerin ja Lenzlingerin Suomessa viet-
tämään kesäiseen kaksiviikkoiseen sisäl-
tyivät retket Juupajoelle ja Joutsenoon.
Niiltä kerättiin runsaasti luonnonmateriaa-
leja suomalaisesta metsästä. Lisäksi tai-
teilijapari tutustui Helsingin ympäristöön,
suomalaiseen elämänmenoon ja kansan-
tarinoihin.

Taiteilijoita viehättää Suomessa erityisesti
luonnonläheisyys ja rauhallisuus. "Ihmi-
nenkin on osa luontoa, ja meidän pitäisi
myös tuntee vastuuta ympäristöstämme.
On ihanaa, että täällä luonto on niin
lähellä. Metsä alkaa melkein kaupungin
keskustasta", he tuumivat.

Myös Kiasman tilat tekivät vaikutuksen ja
taiteilijoilla onkin jo ideoita siitä, mil-
laisen teoksen museon korkeaan kirkko-
maiseen sisäntuloaulaan voisi toteuttaa.
Steiner haluaisi keinun, jossa yleisö voisi
maata ja jonka yläpuolella leijuisi riippuva
puutarha. Lenzlinger taas on ideoinut
linnunpesää, johon yleisö voisi kiivetä.
Kolmas ajatus on lähde, jonka ympärillä
olisi täytettyjä eläimiä. Yleisö kurkistelisi
lähteeseen eläinten rinnalla. Nähtäväksi
jää, toteutuuko näistä ideoista lopulta
mikään, vai syntykö vielä aivan uusia
suunnitelmia.

Nyt Kiasman varastossa odottaa suuri
määrä materiaalia ja taiteilijat ovat palan-
neet Sveitsiin työstämään ideoitaan. Lopul-
lisen muotonsa Steinerin ja Lenzlingerin
uusi teos saa joulukuussa, kun sen pystyt-
täminen alkaa. "Vaikka meillä onkin ide-
oita valmiina ja materiaalia kerättyinä, on
teoksen pystyttäminen aina lopulta impro-
visaatiota", taiteilijat toteavat.

□ Auli Karra

Venetsian kansainväliseen nykytaiteen biennaaliin osallistui myös kaksi ARS 06 -näyttelyyn kutsuttua videotaiteilijaa, irlantilainen **Willie Doherty** ja japanilainen **Jun Nguyen-Hatsushiba**. Kiasma-lehti tapasi heidät Venetsiassa.

ARS-taiteilijat esittäytyivät Venetsiassa

Willie Doherty

Willie Doherty asuu Derryn pikkukaupungissa Pohjois-Irlannissa. "En kuvaisi itseäni poliittiseksi taiteilijaksi, vaikka teosteni lähtökohdانا usein onkin Pohjois-Irlannin tilanne. Mielestäni poliittisuus edellyttää tietyn näkökulman valitsemista."

ARS 06 -näyttelyssä esille tulee Dohertyn videoinstallaatio *Non-Specific Threat*, joka nähtiin myös Venetsiassa. Videokuvan keskipisteenä on nuori mies, jota kamera kiertää. Teos perustuu median välittämille stereotyyppioille terroristeista. Vaikka teoksen mies ei käyttäydy uhkaavasti, katsoja yhdistää hänet väkivaltaan.

Teoksen taustalla on parin vuoden takainen tapahtuma Belfastissa, missä protestanttien ja katolisten riitavyöhykkeellä sijainneen ala-asteen oppilailta estettiin kouluun pääsy. Tapahtuma dramatisoitiin televisioon ja syntipukin rooliin valittu

näyttelijä esiintyy myös Dohertyn teoksessa. "TV -draamassa esiintynyt näyttelijä antaa uhkalle kasvot. Pyrin teoksissani kuvaamaan uhkaa ja löytämään kielen sen kuvaamiseen."

Työskentelyään Derryssä Doherty kuvaa kaksitahoiseksi. Toisaalta paikallisuus ja siihen liittyvät konfliktit tarjoavat runsaasti aiheita, joihin tarttua. Toisaalta maantieteellinen etäisyys tuo eroa taide maailmaan. "Kansainväliset ryhmänäytelyt, kuten ARS 06, ovat minulle tapa olla osa suurempaa kokonaisuutta."

HISTORIAA VEDEN ALLA

Japanissa syntyneen, Yhdysvalloissa koulunsa käyneen ja nykyisin Vietnamissa asuvan Jun Nguyen-Hatsushiban teoksissa yhdistyy kolmen kulttuurin vaikutus. "Kulttuuritaustani näkyy teoksissani. Löydän aiheeni näiden kolmen maan historiasta ja vanhoista kokemuksista."

Nguyen-Hatsushiban videoteoksissa liikutaan vedenalaisessa maailmassa ja niissä käsitellään Aasian lähihistoriaa. Veden alla tapahtuva kilpa-ajo riksoilla viittaa Vietnamin hitaaseen elpymiseen vuosikymmeniä kestäneen sodan ja poliittisen sekasorron jälkeen. Toinen teos liittyy vuoden 1968 hyökkäykseen, jolloin pohjoisvietnamilaiset joukot iskivät vuoden tärkeimmän tapahtuman, uudenvuoden juhlinnan, aikaan aselevosta huolimatta. Yhdysvaltain, Vietnamin ja Japanin välistä ongelmallista suhdetta Nguyen-Hatsushiba kuvaa myös Okinawa-teoksessaan. "Myös

Jun Nguyen-Hatsushiba

teosten kuvauspaikoilla on suuri merkitys, niiden täytyy tukea historiaa."

Vedenalaiseen työskentelyyn totuttautuminen vei aikansa. "En ollut aiemmin sukeltanut, ja ensimmäistä teosta kuvaessani jouduin opettelemaan, miten veden alla liikutaan ja käyttäytyään. Vieläkin uuden teoksen ensimmäisinä kuvauspäivinä olen hieman peloissani."

Vaikka Nguyen-Hatsushiban teosten aiheet pohjautuvat historiallisiin konflikteihin, on niiden vedenalaisessa maailmassa unenomaista kauneutta. "Taiteesta tulisi löytyä kauneutta, siksi sitä kutsutaan taiteeksi."

□ **Piia Laita**

Ensi askeleita ARSiin

Eksytkö usein täällä Kiasmassa? Onko joku näyttely täällä aina esillä? Kauanko olet ollut Kiasmassa töissä?

Kiperät kysymykset oli kirjoitettu lyijykynällä Vironniemen päiväkodin **Kirsin**, **Kaisan** ja **Teemun** muistilappuihin. Tutkimusryhmä 'Polly tahtoo suklaakeksin' kävi toukokuussa tekemässä haastattelua päiväkodin Viesti-lehteen.

Haastattelutuokio oli esimakua Kiasman ja Vironniemen päiväkodin yhteisistä ARS-suunnitelmista. Vironniemeläiset syväsukeltaivat syksyn ja talven aikana nykytaiteeseen ja tulokset näkyvät tulevassa suurnäyttelyssä myös muulle museokansalle. Kevään 2006 lastentapahtumassa joukko vironniemeläisiä tarjoaa ARS-taideopastuksia assistentteinaan aikuisoppaat.

Vironniemeläiset eivät ole ainoita, jotka ARS:n alla koulutautuvat museo-oppaan työtehtäviin. Esimerkiksi Espoon ja Vantaan kuvataidekoulujen kanssa on käynnistymässä projekti, jonka lopputuloksena koulujen nuoret oppilaat suunnittelevat ja vetävät ikäisilleen ARS-taidetyöpajoja.

ASiantuntijaroolit nurinkurin

Onko ARS-näyttelyä siis uhkaamassa opaspula, kun oppaita kurssitetaan näin monella rintamalla? Ei suinkaan. Kiasman oma, parikymmenpäinen opaspataljoona tarjoaa edelleen ARS-vieraille taitavaa ja monipuolista osaamistaan, jossa näkyy myös tottumus toimia erilaisten

yleisöjen kanssa. Mutta vertaisoppaat mahdollistavat toisen tasoisen vuorovaikutuksen taiteen ja taiteentarkastelijoiden välillä. Esimerkiksi toisten lasten opastukset saattavat luoda aikuisoppaan puhetta omakohtaisemman suhteen nykytaiteeseen – ovathan samanikäiset lapset kokemuksellisesti lähempänä toistensa elämänpiiriä ja esteettistä kehitystä kuin aikuiset.

Myös täysi-ikäiselle ARS-yleisölle on suunnitteilla moniäänisiä ja moniarvoisia opastuksia. Aikuiskielellä sanoen kyse on siitä, että taideteosten äärellä ei vain toisteta taiteen yksitotista kaanonvirttä vaan etsitään vaihtoehtoisia avauksia nykytaiteen ja nykyhetken tulkintoihin. Filosofi, yhteiskuntatieteilijä, psykologi tai sopivan hetken tullen vaikka pappi, poliitikko ja maallikkokin saattavat ottaa oppaan roolin ja kuljettaa museovieraat näyttelykierrokselle omasta näkökulmastaan.

ARS-näyttelyn opastusohjelmasta voikin rakentua tutkimusretki toisenlaiseen museopuheeseen, jossa perinteisiin aseisiin jumituneet asiantuntijaroolit vääntyvät hieman löyhemmälle. ARS-näyttelyn teemat eivät ammennu tyhjiin yhdellä opaskierroksella, vaan sen sisällöt elävät ja liikkuvat aina opastajansa mukana.

□ **Riikka Haapalainen**
vs. vastaava museolehtori

Ruumiin ja kokemuksen teatteria

Todellisuuden tutkimuskeskuksen esitys *Zeckett II – ajasta ja unohtumisesta* on jatkoa Esplanadin lavalla vuonna 2002 esitetylle projektille *Zeckett – olemisesta ja odottamisesta*. Ajan ja olemisen suhteita pohdiskelevan esityksen nimi on yhdistelmä sanoista Zen ja Beckett, ja se on saanut vaikutteita zen-filosofian ja kirjailija **Samuel Beckettin** tuotannon lisäksi filosofi **Martin Heideggerin** ajattelusta.

Esityksen taustalla on ajatus länsimaisen ajattelun välineellisyydestä ja pyrkimys autenttisemman olemisen etsimiseen. Oleellista on vain se, mikä on läsnä tässä hetkessä, käsitteelliselle ajattelulle ei esityksessä ole tilaa. Metodina Zeckettissä käytetään

ns. hiljaisuuden estetiikkaa, joka korostaa olemassaolon välitöntä, kokonaisvaltaista ja virtaavaa olemusta.

Myös zeniläisyydessä oleellista on nyt-hetkessä tapahtuva toiminta, joka on ennen kaikkea kokemuksellista, ei käsitteellistä. Zen-taiteessa maailmaa ei pyritä representoimaan, vaan sille annetaan vapaus tulla esiin. Niinpä myös Zeckettiiä saattaa olla vaikea käsitteellisesti ymmärtää, ensisijaista on sen kokeminen. □

Todellisuuden tutkimuskeskus
Zeckett II – ajasta ja unohtumisesta
Ensi-ilta 24.11. klo 19, Kontti.
Esitykset 25.11. klo 19, 26. ja 27.11. klo 15 sekä 30.11. klo 19.
Liput 12/8 euroa.

a day & night on the

FIFTH
FLOOR
24.11.–11.12.

Käytä ainutlaatuinen tilaisuus
ja vuokraa Kiasman Viides kerros
omaan käyttöösi.
www.kiasma.fi/viideskerros

Palvelut
kokonaisviestinnän hallintaan
ja
toimintaympäristön havainnointiin.

**Kokoamme päätöksenteon kannalta
oleellisen tiedon.
Sinä teet päätökset.**

Merimiehenkatu 36 D, 00150 Helsinki
puh. (09) 686 131
info@observer.fi | www.observer.fi

E.G. Lönnberg
ISO 9001

Pakarituvantie 7, 00410 Helsinki
Puh. (09) 7511 813, Fax (09) 7511 8300
www.lonnberg.fi/fgl

Kiasma 28–29

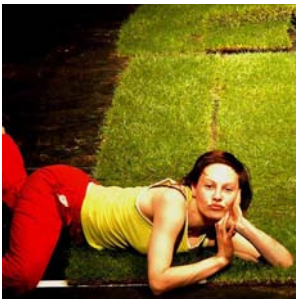

- ◀2 **Ammattiskeittaaja ja taiteilija Ed Templeton:** "Mikään ei voi estää minua skeittaamasta."

- ◀8 Ensimmäiselle koulukiertueelleen Kiasman kiertokoulun vihreä liitutauluauto starttasi 29.9.2003. Tähän mennessä se on kiertänyt 68 paikkakunnalla viiden maakunnan alueella. Kilometrejä on kertynyt noin 20 000.

11 Kalenteri

- ◀15 **Kiasma-teatterin** syksyn kansainvälinen vieras on koreografi Stephanie Thiersch, jonka omaperäisen soolon pääroolin tanssii Alexandra Naudet.

- ◀16 **ARS 06** Sveitsiläinen taiteilijapari Gerda Steiner ja Jörg Lenzlinger saapuivat heinäkuussa helteiseen Helsinkiin kerätäkseen materiaalia ARS 06 -näyttelyyn tulevaa teostaan varten. Kahden viikon aikana sitä kerättiinkin niin Helsingin ympäristöstä, Juupajoelta kuin Joutse-
nostakin.

Kiasma-lehti | Julkaisija: **Nykytaiteen museo** | Vastaava toimittaja: tiedotuspäällikkö **Piia Laita** 09-1733 6507 | Toimitussihteeri: tiedottaja **Päivi Oja** 09-1733 6534 | Verkkototeutus: verkkomediasuunnittelija **Justus Hyvärinen** 09-1733 6532 | Toimituksen osoite: **Kiasma, Nykytaiteen museo, Mannerheiminaukio 2, 00100 Helsinki** | Puh. 09-1733 361, Fax 09-1733 6503 | Internet: www.kiasma.fi | E-mail: kiasma-lehti@kiasma.fi | ISSN 1455-173X | Ulkoasu: **Timo Vartiainen** | Taitto: **Reetta Nykänen** | Painopaikka: **F.G. Lönnberg** | Toimitus ei vastaa ohjelmisto-aikatauluihin tulleista muutoksista. | **YHTEYSHENKILÖT** | Museonjohtaja **Tuula Karjalainen**, Museonjohtajan assistentti **Tuula Vuorio**, 09-1733 6516, Fax 09-1733 6574 | Näyttelyt: intendentti **Marja Sakari** 09-1733 6519 | Kiasma-teatteri: tuottaja **Virve Sutinen** 09-1733 6511 | Yhteistyöpäällikkö Markkinointi & sponsorointi **Annukka Klinge** 09-1733 6653 | Ulosvuokraukset, yritys yhteistyökoordinaattori **Päivi Hilska**, 09-1733 6668 | Opasvaraukset: 09-1733 6509 | Kiasman Ystävät ry 09-1733 6595 | Nykytaiteen museo Kiasma kuuluu Valtion taidemuseoon

HELSINGIN SANOMAT

VATTENFALL